

1. Resumen

- Concepte d'Educació i de Física.
- Petit recorregut històric de l'Educació Física.
- L'Educació Física com a tecnologia vs ciència.

2. Educació Física: realitat de difícil conceptualització

2.1. Sentit etimològic del concepte "Educació"

Hi ha dues possibles arrels llatines: "educare" que significa conduir, guiar, orientar. Aquest ve a correspondre a un sentit tradicional d'educació. Un altra arrel és "educere" que significa fer sortir, extreure, donar a llum. Aquest està més a prop de l'escola nova que defensa la participació activa de l'alumne en la seva educació.

Entre l'educació tradicional i la educació moderna hi ha "el personalisme pedagògic". Aquesta concepció pedagògica es fonamenta en la llibertat humana, però contextualitzada i condicionada per la societat, la natura i la cultura.

La dicotomia es trenca amb un nou concepte d'educabilitat que ve a defensar la capacitat que té l'ésser humà per aprendre, assimilar i adaptar-se a l'entorn, però també reconeix tots aquells processos que el converteixen en creador, artista i productor intel·ligent que pot modificar el seu entorn i crear cultura.

2.2. Sentit etimològic del concepte "Física"

Ve del terme grec "physis". Fa referència a la natura de tots aquells éssers que tenen matèria i que per tant són i són d'alguna manera.

Més tard i avui dia també, el terme "física" s'ha emprat per anomenar a tot aquell conjunt de sabers que estudien objectivament la matèria, els seus canvis i les manifestacions d'energia associades a aquest canvis.

3. De la cultura de les activitats físiques al concepte actual d'E.F.

3.1. Activitats físiques als pobles primitius

No és fins l'aparició de l'homo sapiens-sapiens que l'home és capaç de generar cultura i per tant de voler que aquesta fos extensible a la resta de la seva societat i a les futures generacions.

Apareix en aquest context els primers indicis de "cultura corporal i activitats físiques" manifestades com a habilitats i destreses, dances i jocs que es pretenen transmetre i perpetuar a través de l'educació.

3.2. Activitats físiques a Grècia i Roma

A la civilització grega es donen dues fonts diferents d'entendre la "gimnàstica". La primera de caire militar (Esparta) que contemplava l'educació en la força com a forma de garantir els seus objectius militars.

La segona (Atenes) tenia finalitats de tipus mèdic i higiènic. A la cultura grega van aparèixer els jocs atlètics com a manifestacions gimnàstiques en honor als deus.

L'herència cultural que Roma rep dels grecs queda secularitzada. És a dir, el component mèdic i higiènic passa a convertir-se en lúdic i es contemplen els jocs i exercicis físics com un passatemps i espectacle.

3.3. L'Edat Mitjana i el Renaixement

Amb l'aparició del cristianisme i les seves bases teocèntriques, austeres, de sacrifici,... s'acaba donant l'esquena a tota manifestació del cos. L'espiritualitat és la protagonista.

Durant aquesta època la formació corporal i física queda reduïda a la formació del cavaller, a determinats torneigs i justes i a certa formació militar.

Els únics membres que donaven importància a la seva condició física eren els defensors de les ordres militars que contribuïen al manteniment de l'estatus de poder de l'església, papat i cristiandat en general.

3.4. Del Renaixement Gimnàstic a l'aparició de la gimnàstica educativa

Noves condicions de vida degudes a l'estabilitat, comunicacions, invents, ... comporten un desenvolupament tècnic i cultural (difusió de la cultura gràcies a la impremta). Aquestes inquietuds permeten retrobar-se amb l'antiguitat clàssica i redescobrir la "Gimnàstica".

Durant el tercer quart del segle XVIII els "filàntropics" defensen una concepció educativa de la gimnàstica com també defensaven el caràcter universal de la naturalesa humana. Aquesta idea d'igualtat va propiciar que l'educació no fos un privilegi d'uns quants i es convertís en un dret popular.

Locke, Rousseau, Comenius, Pestalozzi, Herbart, ... influeixen en la renovació pedagògica i en la contemplació de la gimnàstica com a part fonamental de l'educació dels nens.

3.5. El Període de les escoles gimnàstiques

A la primera concepció de gimnàstica mèdico-higiènica, va seguir la pedagògica. Més endavant i amb la voluntat d'estructurar i sistematitzar els mètodes gimnàstics van aparèixer diferents escoles:

- A/ L'escola alemanya.

Hi ha dos variants de la de Guts Muths que concep totes les activitats físiques com a intrínsecament útils i educatives. Tenien tres tipus d'exercicis: exercicis gimnàstics vertaders, treballs manuals i jocs col·lectius pel jovent.

El model de P.L.Jahn defensa uns exercicis més complexos i arriscats i inclou aparells. Passaria a ser la gimnàstica esportiva actual.

- B/ L'escola sueca.

És una variació de l'escola alemanya que fa més èmfasis en la formació corporal i la postura. És molt més analítica, perfeccionista, variada i pretén fer els joves més resistents al cansament i moldejar el seu cos.

- C/ L'escola francesa.

Entre l'escola alemanya i la sueca F. Amorós crea el gimnàs normal militar de París on imparteix el seu mètode que és una adaptació de la gimnàstica de P.L. Jahn. Un caire antropològic i una visió globalitzadora converteix aquesta corrent en base de la psicopedagogia de l'escola nova (principis del S.XX).

- D/ Model esportiu anglès.

Aquest model propugna activitats físiques basades en el joc, l'atletisme i els esports. Hi ha una base atlètica i altra que tenen com a base els jocs populars; això permet associar-se i crear clubs que competeixen per imposar la seva primacia.

És important tenir en compte que aquesta filosofia possibilita la comunió entre la gent i els equips més enllà de les llengües, les religions, les cultures i els règims polítics.

3.6. L'Educació Física: naturalesa i significat actual

Avui dia els objectius pedagògics generals tenen la possibilitat de ser aconseguits mitjançant la gimnàstica, la dansa, l'esport, el joc, la dansa, ... Així doncs l'Educació Física es converteix en una acció educativa formal i sistemàtica que possibilita la consecució d'aquests objectius generals.

L'Educació Física actual pretén aconseguir alumnes que s'adaptin al futur canviant i incert tot prioritizant "l'aprendé a aprendre i a ser" per sobre de l'aprendre per aprendre.

4. Estatus actual de l'educació física. Ciència o tecnologia?

4.1. L'Educació Física com a tecnologia pedagògica

La ciència té com objectiu el coneixement explicatiu; predir que pot passar o passarà si es donen determinades circumstàncies.

La tecnologia té com objectiu l'acció amb èxit; suggereix com influir en les circumstàncies per poder produir determinats fets o evitar-los.

Així doncs l'Educació Física l'hauríem de considerar una tecnologia educativa, ja que és una intervenció formativa sobre la motricitat humana i no un compendi de coneixements purs. L'Educació Física està composta per uns coneixements aplicables a l'educació *mitjançant* l'activitat motriu.

4.2. La motricitat, el moviment i les activitats físiques com objecte d'estudi científic

En analitzar la motricitat, el moviment i l'activitat física no ho podem fer considerant al cos com un objecte independent sinó com una qualitat humana. Com a tal aquesta qualitat humana està lligada a altres realitats de l'ésser humà. Així tenim que diferents tipus de sabers s'organitzen al voltant del moviment humà:

- Ciències biològiques que expliquen objectivament el nivell morfològic i fisiològic (anatomia, biomecànica, ...)
- Ciències psicològiques que analitzen la part conductual de la persona en moviment.
- Teories i filosofies de l'activitat física que actuen com a models explicatius de les relacions entre lo biològic, lo psicològic i lo cultural entrant en el món dels valors l'ètica i l'estètica.

4.3. La motricitat, el moviment i les activitats físiques com a camp d'intervenció tecnològica

La intervenció tecnològica que es pot desenvolupar dins els camp de la motricitat, el moviment i l'activitat física és molt ampli:

1. L'entrenament esportiu.
2. La rehabilitació
3. L'organització i gestió d'activitats físiques.
4. La gimnàstica de manteniment
5. La ergonomia
6. La política esportiva
7. Els equipament i instal·lacions
8. La legislació esportiva
9. L'Educació Física.

Cada camp requereix sabers de diferents àrees. El mestre d'Educació Física ha de combinar sabers relatius a la motricitat humana com relatius a l'educació i la pedagogia (filosofia, ciència i tecnologia pedagògica).